

Nastanak Sjedinjenih Američkih Država

Čutura, Josip

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:917363>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-22**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Preddiplomski studij povijesti

JOSIP ČUTURA

NASTANAK SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

ZAVRŠNI RAD

Pula, lipanj 2019.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Preddiplomski studij povijesti

JOSIP ČUTURA

NASTANAK SJEDINJENIH AMERIČKIH DRŽAVA

ZAVRŠNI RAD

Pula, lipanj 2019.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Josip Čutura, kandidat za prvostupnika povijesti, izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju bilješke i bibliografija. Izjavljujem da ni jedan dio Završnoga rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, te ne krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za neki drugi rad na bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli 18. lipnja 2019.

IZJAVA O KORIŠTENJU AUTORSKOGA DJELA

Ja, Josip Čutura, dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, nositelju prava korištenja, da moj završni rad pod nazivom „Nastavak Sjedinjenih Američkih Država“ upotrijebi da tako navedeno autorsko djelo objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te preslika u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu sa Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

Potpis

U Puli 18. lipnja 2019.

SADRŽAJ

1	UVOD	6
2	POVIJEST SJEVERNOAMERIČKOG KONTINENTA	6
2.1	Indijanci	7
2.2	Otkrivanje Amerike	7
2.3	Britanske kolonije u Sjevernoj Americi	10
3	POLITIČKI SUKOBI IZMEĐU KOLONIJA I BRITANIJE	13
3.1	Zakon o prihodima 1764.....	13
3.2	Zakon o upravnim pristojbama 1765.....	14
3.3	Sinovi slobode (<i>Sons of Liberty</i>)	15
3.4	Charles Townshend	16
4	VOJNI SUKOBI I NASTANAK SAD-A.....	18
4.1	Vojni pohod na Quebec	21
4.2	Deklaracija neovisnosti.....	22
4.3	Promjene u američkom društvu	24
4.4	Nastavak rata	24
4.5	Saveznici.....	28
4.6	Poraz Britanije	28
5	ZAKLJUČAK	32
6	LITERATURA	33
7	Sažetak	35
8	Summary	36

1 UVOD

Sjedinjene Američke Države su nastale prije više od 250 godina, a u tom kratkom vremenu postale su glavna vojna i ekonomska sila svijeta. Sjever Amerike prvi su otkrili Vikinzi, a kasnije 1497. i engleski moreplovac John Cabot. Tijekom Kolumbovih ekspedicija, kontinent sjeverne Amerike imao je vrlo veliku populaciju Indijanaca koji su se nastanili na tom području tijekom ledenog doba. Prve kolonije u današnjem SAD-u osnovane su u 17. stoljeću. Trajne kolonije u sjevernoj Americi osnovali su Englezi, Francuzi, Španjolci i Nizozemci. Posjed kolonija uglavnom se mijenjao kroz razne ratove kao što su Englesko – nizozemski rat i Sedmogodišnji rat. Dio engleskih kolonija osnovan je pod pokroviteljstvom kralja, dok je dio osnovan zbog vjerskih nesuglasica, zbog kojih su se tražila nova mjesta za naseljavanje. Kolonijalno stanovništvo uglavnom je potjecalo iz Engleske, iako je bilo i raznih drugih narodnosti. Kolonije su bile vjerski vrlo miješane. Stanovništvo je sve do Američke revolucije bilo vjerno kralju i hijerarhijski sustav društva u kolonijama je donekle bio sličan kao i u Velikoj Britaniji. Ipak, stanovništvo u kolonijama imalo je veću ekonomsku slobodu i većina seljaka imala je zemlju u vlastitom posjedu. Kolonijalno stanovništvo je trgovalo s Indijancima, kao i međusobno. Uvoz i izvoz sirovina i proizvoda bili su kontrolirani te su kolonije mogle uvoziti proizvode samo preko Britanije. Međutim, čimbenici kao što su britanski porezi, udaljenost od matične zemlje i ideje republikanizma koje su zagovarali članovi Sinova slobode među stanovništvom, rezultirali su neprijateljskim odnosima između kolonija i britanske vlasti, zbog čega je na kraju Amerika proglasila neovisnost i postala savez država.

2 POVIJEST SJEVERNOAMERIČKOG KONTINENTA

Tijekom ledenog doba, oko 30000 godina prije Krista, razina mora bila je znatno niža nego danas te je Beringov prolaz kopnenim putem spajao istočni Sibir i sjevernu Ameriku. Tadašnji ljudi su tamo lovili životinje te su u potrazi za njima prešli na novi kontinent, Ameriku. Kada su tadašnji ljudi poslije nekoliko tisuća godina prešli zaleđenu Aljasku i nakon što su mamuti izumrli, selili su se prema jugu u potrazi za novim životinjama i obradivom zemljom u klimatski povoljnim uvjetima; „Predvodili su ih Indijanci u današnjem

srednjem Meksiku, koji su još oko 8000 godine pr. n. e. uzgajali kukuruz, bundevu i grah. Njihovo se znanje polako širilo prema sjeveru.“¹

2.1 Indijanci

Adenani i Hopewelli bili su prvi Indijanci koji su gradili humke. Razna ostala plemena gradila su spomenike za štovanja, obavljali trgovinu, prinosili ljudske žrtve te zajedno surađivali i međusobno ratovali. U doba otkrivanja Amerike od strane Europljana, na sjevernom kao i na južnom kontinentu, živjelo je prema najvećim procjenama 112 milijuna ljudi, što je veći broj stanovnika od Europe u to vrijeme. Indijanska plemena su bila raznovrsna i međusobno drugačija. Živjeli su u klanovima te su bili čvrsto povezani u svakom plemenu. U većini slučajeva nisu imali pisanu kulturu te su se služili usmenom predajom.²

2.2 Otkrivanje Amerike

Prema norveškim sagama, Vikinzi su prvi otkrili sjevernu Ameriku te su izgradili nastambe u Newfoundlandu predvođeni Erikom Crvenim, pred početak 11. stoljeća. Međutim, nema dovoljno dokaza o potpunom opsegu vikingških istraživanja sjeverne Amerike. Iako su osnovali naselja u sjevernoj Americi, nisu imali veliki utjecaj na lokalno stanovništvo i nisu kolonizirali kontinent.³ God. 1492. Kristofor Kolumbo je, tražeći put do Indije morskim putem, otkrio današnje otočje Bahama te je prvom otoku dao ime San Salvador. Otišao je španjolskom kralju Ferdinandu II. Aragonskom i Izabeli I. Kastiljskoj, koji su prihvatili financirati njegovu ekspediciju, za razliku od mnogih drugih kraljeva od kojih je tražio potporu. Iako nije otkrio današnji SAD, njegovo otkriće označilo je početak koloniziranja južne i sjeverne Amerike od strane europskih sila. John Cabot bio je prvi moreplovac koji je otkrio obalu Sjeverne Amerike nakon Vikinga 1497. Njegova otkriće je nacrtano na karti Juana de la Cosa, španjolskog moreplovca.⁴

¹ Howard Cincotta, *Američka povijest: kratki prikaz*, Vienna: USIA regional program office, 1998., str. 7.

² Elizabeth Prine Pauls, *Native American. Indigenous People of Canada and United States*, Encyclopaedia Britannica, 1999., <https://www.britannica.com/topic/Native-American> (datum pristupa: 20. svibnja 2019.); William M. Denevan, *The Native Population of the Americas in 1492*, The University of Wisconsin Press, 2012., <https://uwpress.wisc.edu/books/0289.htm> (datum pristupa: 20. svibnja 2019.).

³ John Haywood, *The Penguin Historical Atlas of the Vikings*, London: Penguin Group, 1995., str. 98. – 99.

⁴ Thomas Berg Reinersten, *Theatre of the World*, New York: Hachette Book Group, 2018., E – book EPUB, calibre, para. 83.5, 83.6.

Slika 1: Karta Juana de la Cose, Španjolskog moreplovca koji je skupa s Kolumbom doplovio do Amerike. Na karti piše da je izrađena 1500. te je originalno okrenuta prema zapadu umjesto prema sjeveru. Ovo je dosada najstarija otkrivena karta koja prikazuje američke kontinente. Na vrhu u sredini prikazuje Kubu, lijevo od sredine vrha Južnu Ameriku, desno Sjever Amerike, a na sredini i dnu karte nalaze se Europa, Afrika i Azija. Izvor: Edward Brooke-Edward Brooke Hitching, *The Golden Atlas*, (London: Simon & Schuster UK, 2018.), E – book EPUB, calibre, para. 17.1 – 17.4)

Nakon Kolumba, Španjolci su se uglavnom fokusirali na Južnu Ameriku i na južne dijelove Sjeverne Amerike. Međutim, neki su španjolski istraživači prodrli i na jug SAD-a, u potragama za mitskim gradovima ili zlatom, a jedan od njih je i Francisco Coronado koji je došao do Grand Canyon⁵. Osim toga, Španjolci su držali pod kontrolom Floridu, Novi

⁵ Howard, *Američka povijest: kratki prikaz*, str. 11.

Meksiko, Arizonu i Texas.⁶ Sjeverna Amerika uglavnom je bila kolonizirana od strane Engleza i Francuza. Engleska je osnovala svoju prvu trajnu koloniju u sjevernoj Americi pod imenom Jamestown 1607., a Francuzi su osnivali kolonije u današnjoj Kanadi, kao što su Quebec 1608. i La Baye des Puants (Green Bay), a i još nekoliko ostalih prije njih koje su napuštene zbog teških životnih uvjeta.

Osim neprijateljskih domorodaca, doseljenici su imali problema s raznim bolestima i nedostatkom hrane. Virginia je imala čak i svoju skupštinu. Iako područje Istočne Amerike nije bilo bogato rudnim bogatstvima, uzgoj duhana postao je toliko profitabilan da su na početku dovodili doseljenike iz Engleske s ugovorima o radu, koji bi radili na plantažama, a kasnije i crnce kao robove.⁷

Neki Indijanci pomagali su useljenicima tako što su ih učili uzgajati poljoprivredne kulture koje rastu na području Amerike. Doseljenici su dolazili iz Europe u Ameriku zbog više razloga; neki su bili siromašni i tražili su novi život i posao, neki su bježali pred zakonom, političkim sustavom ili zbog vjerskih progona, a neki su bili avanturisti koji su se htjeli brzo obogatiti. Primjer toga su puritanci, reformatori među engleskim protestantima, koji su pobjegli iz Engleske u Nizozemsku, a zatim su otplovili prema Americi kako bi izgradili novi život i vjersku zajednicu; „Godine 1620. Skupina leydenskih puritanaca osigurala si je pravo na zemlju kod Virginia Company te se skupina od 101 muškaraca, žena i djece uputila u Virginiju brodom *Mayflower*.“⁸ Međutim, doplovili su sjevernije nego što su trebali, u Cape Cod - rt u Massachusettsu. Tamo su osnovali koloniju Plymouth i upoznali su Indijanca pod imenom Squanto koji je pričao engleskim jezikom i koji ih je naučio saditi kukuruz i loviti ribe. Tijekom zime umrlo je pola doseljenika, a pomogli su im Indijanci iz plemena Wampanoag tako što su im dali hranu. Nakon svoje prve žetve, kolonisti su održali gozbu skupa s Indijancima te se danas taj čin obilježava tijekom Dana zahvalnosti.

Domicilno stanovništvo Indijanaca imalo je puno koristi, kao i problema, zbog dolaska Europljana. Upoznali su se s novim tehnologijama, alatima, oružjima, ali i bolestima. Također, često su i ratovali protiv novih doseljenika, a zbog prodaje krzna europskim trgovcima došlo je i do istrjebljenja nekih životinjskih vrsta na određenim područjima. Također su ratovali i između sebe, ali su i osnivali zajednice od kojih je najpoznatija Konfederacija Irokeza.⁹

⁶ Charles Grier Sellers i dr., *Povijest Sjedinjenih Američkih Država*, Zagreb: Barbat, 1996., str. 2.

⁷ Isto, str. 7.

⁸ Howard, *Američka povijest: kratki prikaz*, str. 16.

⁹ Iroquois Confederacy; American Indian Confederation, *Encyclopaedia Britannica*, 1998., <https://www.britannica.com/topic/Iroquois-Confederacy> (datum pristupa: 25. svibnja 2019.).

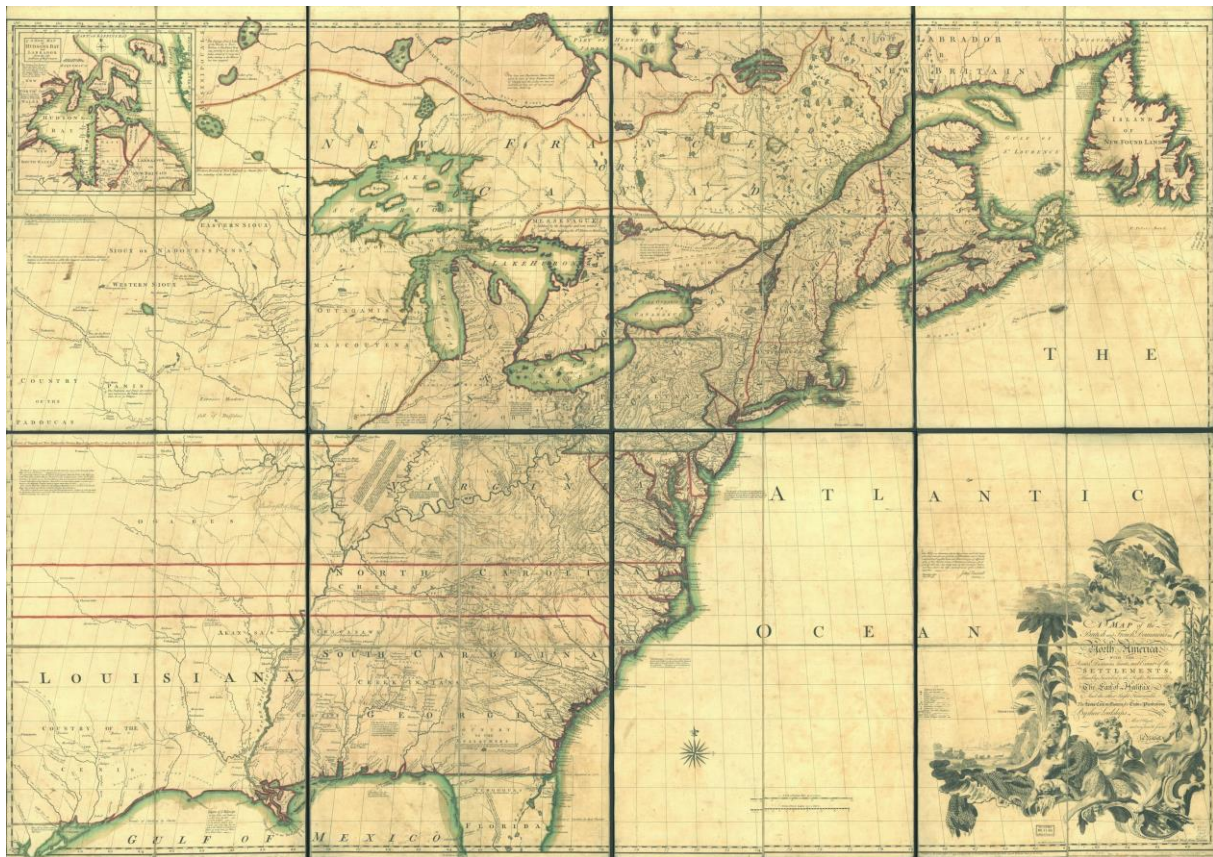
2.3 Britanske kolonije u Sjevernoj Americi

Područje sjeverne obale današnjeg SAD-a je za vrijeme kolonizacije imalo naziv Nova Engleska. Iako su doseljenici u Novoj Engleskoj zajedno gradili kolonije, vrlo brzo su počeli vjerski sukobi koji su doveli do raspodjele doseljenika i stvaranja novih kolonija. Jedan primjer toga je Roger Williams koji je zbog vjerskih nesuglasica protjeran iz Massachusettsa, nakon čega je osnovao naselje Providence iz kojeg je nastala kolonija Rhode Island. Vjerske zajednice često su nalazile prebivališta u novom svijetu.¹⁰ William Penn je na svoju zemlju zvanu Pennsylvania dovodio razne vjerske zajednice, od amiša do baptista, od kojih su neke i danas u SAD-u.¹¹ Nizozemci su također naseljavali obalu SAD-a, međutim, bili su protjerani nakon dolaska engleskog kralja Karla II. na vlast. Karlo II. ratovao je protiv Nizozemaca kako bi iskazao premoć i stekao dominaciju nad kolonizacijom i trgovinom te je osvojio Novi Amsterdam (New Amsterdam) koji je kasnije preimenovan u New York.

Većina je doseljenika dolazila u kolonije preko tvrtki koje su se bavile trgovinom ili koje su eksploatirale prirodna bogatstva. Doseljenici bi radili za njih nekoliko godina, nakon čega bi bili slobodni pa čak i dobili komad zemlje za vlastitu privredu. Stizali su iz raznih krajeva Europe - Engleske, Njemačke, Švedske, Poljske, Francuske, Španjolske, Danske itd. Područje sjeverne Amerike bilo je vrlo šumovito te je zbog prirodnih resursa brodogradnja bila najznačajnija grana proizvodnje i izvoza u Novoj Engleskoj. Međutim, poljoprivreda je bila primarna djelatnost koju su doseljenici prihvatili.

¹⁰ Alan Taylor, *American Colonies*, New York: Penguin Books, 2002., E – book EPUB, calibre, para. 17.105 – 17.109.

¹¹ Robert Middlekauff, *The Glorious Cause. The American Revolution, 1763–1789*, New York: Oxford University Press, Inc., 2005., E – book MOBI, calibre, para. 2.119 – 2.207.

Slika 2: Karta Johna Mitchella iz 1755. koja prikazuje sjevernoamerički kontinent i 13 britanskih kolonija. Kolonije su (poredane od sjevera prema jugu): New Hampshire, Massachusetts, Connecticut, Rhode Island, New York, New Jersey, Pennsylvania, Delaware, Maryland, Virginia, North Carolina (Sjeverna Karolina), South Carolina (Južna Karolina) i Georgia. Georgia je zadnja osnovana kolonija 1732. te je nazvana po kralju Jurju II. (George II.). Izvor: The Library of Congress, <https://www.loc.gov/item/74693169/> (preuzeto 1. lipnja 2019.)

Vjera je u kolonijama bila vrlo važna te su neke kolonije imale službenu crkvu prema kojoj se plaćao porez. Većina stanovnika kolonija bili su anglikanci i protestanti. Međutim, budući da je većina doseljenika bila iz Engleske, mnoge kolonije imale su vrlo negativan stav o katolicima, koji seže još od engleske reformacije i Slavne revolucije te su katolici imali manja prava od pripadnika ostalih vjera.¹² Konflikti su se događali i među ostalim protestantima u kolonijama, kao primjerice prema prezbiterijancima koji su dolazili iz Irske.¹³

¹² Alan Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, New York: W. W. Norton & Company, Inc., 2016. E – book EPUB, calibre, para. 11.72 – 11.86.

¹³ Middlekauff, *The Glorious Cause. The American Revolution, 1763–1789*, E – book MOBI, calibre, para. 2.119 – 2.207.

U isto vrijeme, engleska monarhija pokušala uspostaviti svoju vlast šireći službenu anglikansku crkvu kroz američke kolonije.

Tadašnje europske države natjecale su se u kolonizaciji novootkrivenih zemalja. „Ekspanzija engleskog naseljavanja u Sjevernoj Americi bila je pojačana dijelom zbog želje za stjecanjem strateških prednosti pred drugim kolonizatorskim državama, a dijelom zbog želje da se nagrade povlaštene dvorjani.“¹⁴ Kolonije su sve prehrambene i neophodne proizvode sami proizvodili, dok su proizvode kao duhan i rižu izvozili. Uvoz je uglavnom obuhvaćao luksuzne proizvode koje nisu proizvodili u kolonijama.¹⁵ U to vrijeme je vladao merkantilistički gospodarski sustav koji se temeljio na količini zlata i srebra koju je država posjedovala. Razvijene izvoznice ekonomije imale su najveće količine zlata i srebra zbog trgovinskog suficita, a tome su posebice pridonijele kolonije. Engleska je imala zakone o trgovini (*The Acts of Trade and Navigation*) prema kojima su kolonije morale određene proizvode, kao što je duhan, najprije izvoziti u Englesku. dok su ostale proizvode mogli izvoziti i na ostala tržišta. Uvozna roba za američke kolonije morala je najprije proći kroz Englesku gdje je ocarinjena pa tek onda poslana na završnu destinaciju. Restrikcije u trgovanju ograničavale su normalni razvoj kolonija i proizvodile veće troškove u trgovanju robom. Kolonije su zbog toga uglavnom imale španjolski kovani novac (španjolski dolar), od trgovine sa španjolskim kolonijama. Restrikcije su također ograničavale normalni razvoj kolonija.¹⁶ Britanske kolonije su zbog manjka kovanog novca čak izdavale i papirnati novac, međutim, Engleska je takvu praksu kasnije zabranila.¹⁷

Trgovinski zakoni bili su samo jedan način od mnogih preko kojih je Engleska pokušala centralizirati svoju vlast diljem svijeta. Jedan od drugih načina bilo je imenovanje guvernera u kolonijama. Iako su kolonije imale vlastite skupštine, guverneri su mogli odbiti zakone i prijedloge skupština, posebice one koji su išli protiv interesa imperijalne uprave kolonija. Međutim, ovlast guvernera pomalo je opadala te su skupštine s vremenom dobivale veću autonomiju i autoritet, posebno u 18. stoljeću.

Borba za premoć nad novim kolonijama kulminirala je nizom englesko – francuskih ratova u kojima je Španjolska bila saveznik Francuza. Ratovi su se vodili od 1689. do 1763., a završili su potpunom pobjedom Engleza te pripajanjem francuske Kanade i španjolske Floride u sjevernoj Americi.

¹⁴ Sellers i dr., *Povijest Sjedinjenih Američkih Država*, Zagreb: Barbat, 1996., str. 17.

¹⁵ Middlekauff, *The Glorious Cause. The American Revolution, 1763–1789*, E – book MOBI, calibre, para. 2.187 – 2.193.

¹⁶ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 11.46 – 11.48.

¹⁷ Isto, para. 13.31 – 13.37.

3 POLITIČKI SUKOBI IZMEĐU KOLONIJA I BRITANIJE

Doseljenici u kolonijama uglavnom su bili engleskog podrijetla te su sebe povezivali s engleskim načinom života i engleskom monarhijom. Stanovništvo Engleske imalo je određene slobode te određeni utjecaj na donošenje odluka u parlamentu kroz svoje predstavnike. Unatoč određenim pravima koje je englesko stanovništvo imalo i unatoč parlamentu koji je ograničavao apsolutnu vladavinu kralja, kolonijalno društvo je kao i englesko bilo strogo hijerarhijski podređeno. Ono se hijerarhijski sastojalo od kralja pa sve do robova i najsiromašnijih na dnu ljestvice te je svatko imao svoje mjesto i svoj posao na toj ljestvici. Hijerarhija kolonijalnog društva bila je ekonomski povezana te je bila zajednica u kojoj su članovi ovisili jedan o drugome te nije postojao individualizam. Osoba je na toj ljestvici bila istovremeno podređena i nadređena ostalima, osim na samome dnu ili vrhu hijerarhije. Osim podjele na seljake, obrtnike, trgovce i ostale, postojala je i velika podjela na aristokraciju i obične ljude.¹⁸

Ipak, kako Gordon S. Wood piše, Englezi u Engleskoj i u kolonijama odavali su počast i prisezali vjernost kralju te su doseljenici u kolonijama gledali vladajućeg kralja s posebnim divljenjem: „Možda, kako je David Hume lukavo zabilježio, kolonisti su obožavali kralja puno više nego građanski Englezi, upravo zato što su bili toliko daleko i nisu znali kakav je bio kralj. Zsigurno je uzbuđenje kolonista krunidbom Jurja III. 1760. bilo jednako uzbuđenju Engleza u domovini. William Henry Drayton iz Južne Karoline mislio je kako nitko nije bio „više zainteresiran za kralja“ nego Amerikanci 1763.“¹⁹

3.1 Zakon o prihodima 1764.

Engleska je potrošila puno novaca na rat sa Francuzima, a održavanje vojske u kolonijama je iziskivalo nove prihode. Zbog toga su nametnuli poreze stanovnicima 13 kolonija u sjevernoj Americi koji su se izglasavali kao zakoni. Zakon o prihodima 1764., poznat kao i Zakon o šećeru 1764., je smanjio porez na uvozni šećer, ali je i uspostavio strogu proceduru za utjerivanje tog poreza. Prije tog zakona, skoro sav uvozni šećer je bio krijumčaren. Osim toga, nekoliko je proizvoda uvršteno na listu koja sadrži izvozne proizvode

¹⁸ Gordon S. Wood, *The Radicalism of the American Revolution* (New York: Random House, Inc. 1992.), E – book EPUB, calibre, para. 12.1 – 12.4.

¹⁹ Isto, para. 12.11 – 12.14.

samo za Englesku, kao što je drvena građa, željezo, koža, kakao, kava itd. 1764. je izglasan Zakon o valuti koji je zabranjivao kolonijama izdavanje papirnog novca zbog manjka zlatnog i srebrnog kovanog novca. Ovi zakoni su tada imali vrlo negativan utjecaj na stanovništvo i na ekonomsko stanje kolonija. Osim toga, Britanci nisu dozvoljavali kolonijalnom stanovništvu da naseljavaju područje iza Apalačkog gorja, što je izazivalo dodatno nezadovoljstvo među populacijom.²⁰

3.2 Zakon o upravnim pristojbama 1765.

Iako je stanovništvo kolonija s negodovanjem prihvatilo prijašnje zakone, novi zakon o upravnim pristojbama (*Stamp Act*, 1765.) koje su se morale koristiti uz razne dokumente, bio je neprihvatljiv za dio populacije. George Grenville, tadašnji premijer Engleske, uveo je taj novi oblik poreza pravdajući ovu mjeru kao potrebnom za financiranje vojske u kolonijama radi zaštite. Također, ovaj porez bio je manji nego u Engleskoj te su za posao prodavanje biljega odabrane osobe iz kolonija kako bi se smanjilo nezadovoljstvo stanovništva.²¹ Grenville je navode o pobuni protiv poreza odbacio te je smatrao kako nitko ne može engleskom parlamentu osporiti pravo na oporezivanje. Prije uvođenja poreza, delegacija iz kolonija u kojoj se nalazio i Benjamin Franklin (tadašnji poznati izumitelj i državnik), sastala se s Grenvillom te su iznijeli stav kolonija kako bi željele same donositi odluke o oporezivanju i da ovakve odluke parlamenta poništavaju značaj lokalnih ovlasti. Unatoč tome, parlament je većinom izglasao zakon koji je na kraju dobio odobrenje od kralja.²²

Nakon izglasavanja poreza, kolonijalne skupštine su se izjasnile kako su i one engleski subjekti, da imaju sva prava i slobode kao i ostali subjekti u Velikoj Britaniji te da prava i slobode uključuju vlastito odlučivanje o oporezivanju ili oporezivanju od strane izabranih kolonijalnih predstavnika u parlamentu. Organizirani su mnogi prosvjedi protiv lokalnih carinskih službenika i svih koji su prodavali biljege. Razina pobuna varirala je u kolonijama i većina ih je izrazila protivljenje zakonu o upravnim pristojbama, dok su ostale, kao što je

²⁰ Middlekauff, *The Glorious Cause; The American Revolution, 1763–1789*, E – book MOBI, calibre, para. 2.294 – 2.308.

Slaven Bertoša, *Svjetska povijest modernoga doba: (XVI. - XIX. stoljeće) : s posebnim osvrtom na Apeninski poluotok* (Zagreb: Profil International, 2004.), str. 144

²¹ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 13.19 – 13.37.

²² Middlekauff, *The Glorious Cause. The American Revolution, 1763–1789*, E – book MOBI, calibre, para. 2.463 – 2.468.

Zapadna Indija (Karibi), plaćale porez.²³ Grupa zvana „Odana deveterica“ (*Loyal Nine*) organizirala je prosvjede, većinom koristeći bande kako bi se sukobili s čuvarima reda i prikupljačima poreza.²⁴

Thomas Hutchinson, uspješan trgovac, viceguverner u koloniji Zaljeva Massachusetts, koji je obavljao i ostale dužnosti i bio tadašnji veliki zagovornik plaćanja poreza, bio je i najveći neprijatelj pobunjenog stanovništva kolonija. Svjetina se u prosvjedima nije libila nasilja, a to se može vidjeti na primjeru Andrewa Olivera, kojemu je Thomas Hutchinson bio zet. On je kao i Hutchinson obavljao mnoge službe i bio je zaslužan za distribuciju biljega. Prosvjednici su mu uništili kuću, nakon čega su tražili njegovu ostavku. Nakon Olivera, prosvjednici su se okomili na Hutchinsona koji ih je srećom izbjegao. Međutim, kako Middlekauff piše, prosvjednici nisu pošteđjeli njegovu imovinu: „Do jutra je svjetina i dalje obavljala svoj posao; dio krova je preživio i nekoliko ciglenih zidova je i dalje stajalo. Zora je napokon obeshrabrila svjetinu, koja je očito bila usredotočena na rušenje kuće do temelja“.²⁵ Kolonijalni trgovci organizirali su bojkot uvoza britanskih dobara te su postavili britanske proizvođače u neprikladan položaj. U srpnju 1765. kralj je smijenio Grenvilla, a u ožujku 1766. zakon o upravnim pristojbama je opozvan.²⁶

3.3 Sinovi slobode (*Sons of Liberty*)

God. 1765. osnovana je tajna grupa zvana Sinovi slobode (*Sons of Liberty*), također zvani i „massachusettski radikali“, koji su nakon opoziva zakona o upravnim pristojbama odbacili Ebenezer Mackintosh, vođu mase koja je provjedovala. On, naime, nije bio posebno sklon prema bogatima, što nikako nije odgovaralo ciljevima organizatorima prosvjeda, među kojima je bilo i bogatih trgovaca. Cilj pripadnika Sinova slobode bio je zalaganje za prava koja nudi britanski ustav te borba protiv poreza nametnutih od britanske vlade.²⁷ Poznatiji članovi Sinova slobode su bili Samuel Adams – prijašnji prikupljač poreza i američki političar, Benedict Arnold – general Kontinentalne vojske, Benjamin Edes – izdavač

²³ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 13.48 – 13.53.

²⁴ Middlekauff, *The Glorious Cause. The American Revolution, 1763–1789*, E – book MOBI, calibre, para. 2.385 – 2.387.

²⁵ Isto, para. 2.396.

²⁶ Isto, para. 2.519 – 2.526.

²⁷ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 13.62 – 13.66.

bostonskog Službenog lista (tada vrlo poznatih i utjecajnih novina), John Hancock – predsjednik Kontinentalnog kongresa, Paul Revere i ostali.

3.4 Charles Townshend

Charles Townshend, tadašnji ministar financija, pokušao je uvesti nove oblike poreza te je vrlo brzo postao novi neprijatelj Amerikanaca: „Njegovi prijedlozi bili su trovrсни: Skupština New Yorka trebala bi biti suspendirana dok ne prihvati Zakon o smještaju vojske (*Quartering Act*, 1766.); uvozne carine trebale bi se prikupljati u kolonijama na olovo, staklo, papir, slikarske boje i čaj; američki Odbor carinskih povjerenika sa svojim sjedištem u kolonijama trebao bi se osnovati“.²⁸ Svi su prijedlozi prihvaćeni te izglasani u lipnju 1767. Međutim, Charles Townshend je umro tri mjeseca nakon izglasavanja zakona te je za sobom ostavio zakone koji su bili ključni u radikalnoj promjeni stava Amerikanaca prema Britaniji. Iako su se kao i prije Amerikanci pobunili, prema Middlekaufu, Britanci su taj otpor vidjeli na drugačiji način: „Townshendovi zakoni su učinili više, međutim otpustili su ljutnju i frustraciju graničeći s emocijama koje roditelji često imaju zbog neposlušne djece. Kao neiskusna djeca, kolonije su se loše ponašale te su morale biti disciplinirane.“²⁹

Najprije je bio organiziran bojkot uvozne robe. Međutim, većina trgovaca bila je protiv jer su takve mjere direktno utjecale na njihov opstanak. Sinovi slobode javno su objavljivali imena trgovaca koji su kršili bojkot, a oni koji se nisu ispričali za svoje postupke bili su izloženi javnom sramoćenju tako što su osobu prelili vrućim katranom te je posuli perjem. Osim što su kršitelji bojkota bili kažnjeni, kritičari ovih poteza također su bili proganjani, poput Johna Meina. On je 1769. otkrio kako određeni članovi Sinova slobode sami krše bojkot radi osobne financijske koristi, nakon čega je bio protjeran iz kolonija.³⁰

Carinski službenici su radi krijumčarenja zaplijenili šalupu (tip broda) zvanu „Liberty“, koja je pripadala Johnu Hancocku. Zbog toga je Hancock doveo masu koja je u svojim prosvjedima istukla carinske službenike te im je uništila domove. Nakon toga je britanska vlada poslala Thomasa Gagea, skupa s vojskom, kako bi zaštitio britanske službenike. Međutim, prosvjednici su i njih napadali, a bostonski Službeni list poticao je

²⁸ Middlekauff, *The Glorious Cause. The American Revolution, 1763–1789*, E – book MOBI, calibre, para. 2.562 – 2.566.

²⁹ Isto, para. 2.567 – 2.570.

³⁰ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 13.72 – 13.77.

promidžbu koja je prikazivala britanske vojnike u vrlo negativnom svjetlu. U ožujku 1770. dogodio se takozvani Bostonski masakr, u kojem su sedmorica vojnika, čuvajući carinsku upravu, zapucala na mnogobrojne prosvjednike koji su nenasilnim i nasilnim metodama iskazivali pobunu.³¹

U travnju 1770. ukinuti su Townshendovi porezi, osim poreza na čaj, nakon čega su američki trgovci ponovno počeli uvoziti britanske proizvode koji su bili zabranjeni iz prosvjeda prema britanskom parlamentu. Međutim, prikupljeni porez na uvezeni čaj bio je vrlo nizak jer se čaj krijumčario iz Indonezije za nižu cijenu. Istočnoindijskoj kompaniji, jednoj od najvećih među svim britanskim kompanijama, pogodio je britanski parlament tako što je 1773. smanjio carine na uvezeni čaj, što je rezultiralo stvaranjem monopola zbog niže cijene uvoznog čaja od krijumčarenog. Ova odluka parlamenta bila je protivna interesima trgovcima koji su zarađivali veliki profit od marži na švercani čaj.³² Nakon toga, brzo se proširila vijest kako su slobode kolonijalnog stanovništva opet ugrožene i Amerikanci su još jednom izrazili svoje nezadovoljstvo.

U prosincu 1773. dogodila se takozvana Bostonska čajanka, u kojoj su se patrioti, slabo prerušeni u Indijance plemena Mohawk, popeli na britanske brodove koji su dostavljali čaj i bacili u more oko 45 tona čaja. God. 1774. su zbog toga uvedeni takozvani „Nepodnošljivi zakoni“ koji su trebali kazniti kolonije. Oni su bili: Zakon o bostonskoj luci (*Boston Port Act*) – dok se ne otplati šteta, nije se mogla uvoziti roba u bostonsku luku, Zakon o massachusettskoj vladi (*Massachusetts Government Act*) – daje veće ovlasti guvernerima, Pravosudni zakon (*Impartial Administration of Justice Act*) – suđenje vojnicima i kraljevskim službenicima moguće je samo u Britaniji ili ostalim kolonijama, drugi Zakon o smještaju vojske (*Quartering Act*) – ukoliko se ne omogući odgovarajući smještaj vojnicima, dopušteno je koristiti ostale zgrade kao smještaj.

Međutim, Britanci su gledali na Amerikance kao dvolične jer dok zagovaraju slobodu, u isto vrijeme uvoze robove: „1765., John Adams je osudio Britance i izjavio: „Nećemo biti njihovi negroidi“.“³³ God. 1774. osnovani su Minutaši (Minutemen) koji bi se brzo okupili u slučaju oružane pobune i borili protiv Britanaca. Britanski general Gage prvi je djelovao te je poslao vojnike u Charlestown, gdje su zaplijenili barut i Cambridge, gdje su zaplijenili topove. Na prvom kontinentalnom kongresu u kojem su sudjelovali delegati iz kolonija,

³¹ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 13.74 – 13.79.

³² Isto, para. 13.84 – 13.90.

³³ Isto, para. 13.97 – 13.103.

odlučeno je da će se protumjerama smanjiti prihodi Engleske od trgovine tako što su zabranili uvoz.³⁴

4 VOJNI SUKOBI I NASTANAK SAD-A

Richard Henry Lee kao veteran Sedmogodišnjeg rata stao je na stranu patriota te je uvježbavao paravojne skupine koje su se trebale sukobiti s Britancima. U Philadelphiji se u to vrijeme već raspravljalo o osnivanju kontinentalne vojske s Georgom Washingtonom, Israelom Putnamom i Richardom Henryjem Leeom kao zapovjednicima te vojske.³⁵ I sam kralj je 1774. zaključio da se pobuna može ugušiti samo vojnim putem. Juraj III. je „kupovao“ potporu parlamentaraca kako bi uživao podršku. Prijedlozi opozicije o dogovoru s kolonijama su odbijene, uvedene su nove ekonomske sankcije i povećana su izdvajanja za vojsku. Iako je vlada skupa s kraljem očekivala brzo slamanje pobune, general Gage nije podcjenjivao sposobnost kolonija da pruže organizirani i oružani otpor. On je predložio ukidanje Nepodnošljivih zakona i zatražio je slanje 20.000 vojnika kako bi brzo slomio pobunu. Zbog svojih uvjerenja, Gage nije bio popularan među kraljem i vladom te je čak bio smatran nesposobnim za obavljanje svoje dužnosti.³⁶

Gageu je zapovjedbno da prije dolaska potpore odmah uhititi predvodnike Massachusettskog kongresa, među kojima su bili John Hancock, Joseph Warren i član kongresa Samuel Adams. Dana 19. travnja 1775. britanski general Gage krenuo je s vojskom prema Concordu u Massachusettsu, kako bi uhitio Samuela Adamsa, predvodnika Sinova slobode, te kako bi zaplijenio oružje lokalnih paravojnih skupina u Concordu. Međutim, patrioti su već znali za plan britanskog generala te je Paul Revere u Lexingtonu obavijestio Samuela Adamsa i Johna Hancocka o tome, skupa uz ostale glasnike koji su obavještavali lokalno stanovništvo o pohodu britanskih vojnika. Tijekom izvršavanja planiranih operacija naoružano stanovništvo presrelo je Britance u Lexingtonu, gdje se dogodio manji okršaj, poslije kojeg su se Minutaši i naoružano stanovništvo povukli. Nakon što su stigli u Concord, Britanci su našli samo dio zaliha koji je ostavljen. Naoružano stanovništvo iz okolnih područja počelo se okupljati oko Concorda te su napali britanske vojnike. Nakon toga je

³⁴ Isto, para 13.125 – 13.133.

³⁵ John Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783* (New York: Harper & Row, Publishers, 1954.), str. 15.

³⁶ Andrew Jackson O’Shaughnessy, *The Men Who Lost America. British leadership, the American Revolution and the Fate of the Empire* (London: Yale University Press, 2013.), str. 84.; Middlekauff, *The Glorious Cause. The American Revolution, 1763–1789*, E – book MOBI, calibre, para. 2.903 – 2.907.

počelo povlačenje u Boston. Na putu do Bostona bilo je mnogo okršaja između vojske i naoružanog stanovnika te su se Britanci našli u vrlo nepovoljnom položaju. U Lexingtonu su se spojili s pojačanjem koje je poslao Gage te su promijenili put za Charlestown.³⁷

Dana 10. svibnja 1775. osnovan je Drugi kontinentalni kongres u Philadelphiji, koji se sastojao od 12 delegata iz svih kolonija osim Georgije (kasnije 13, prilikom uključivanja Georgije) te je osnovana Kontinentalna vojska, službena vojska svih kolonija koju je predvodio George Washington kao vrhovni zapovjednik.³⁸ Nakon bitke kod Lexingtona i Concorda, Kontinentalna vojska započela je opsadu Bostona. Gage je sa svojim zapovjednicima isplanirao zauzimanje poluotoka ispod i iznad Bostona - Dorchester i Charlestown, kako bi Boston mogao lakše braniti. Međutim, Amerikanci su otkrili taj plan te su napravili obrambene pozicije na Bunker Hillu i Breed Hillu, dva brda iznad Charlestowna koja se nalaze sjeverno od Bostona. Vojska Georga Washingtona je u početnim godinama rata bila slabije organizirana od Britanaca. Tijekom opsade Bostona nisu imali dovoljno baruta, streljiva, šatora, niti su imali uniforme i često su izbijale bolesti radi nehigijenskih uvjeta.³⁹ Međutim, neprijatelji patriota su se također našli lošem stanju: „Britanci su sjekli drva i rušili stare kuće kako bi koristili drvo za ogrjev. Opskrba opkoljenoga grada preko mora postala je sve teža zbog zimskih oluja i američkih gusara. Još gore, boginje su bjesnile“.⁴⁰

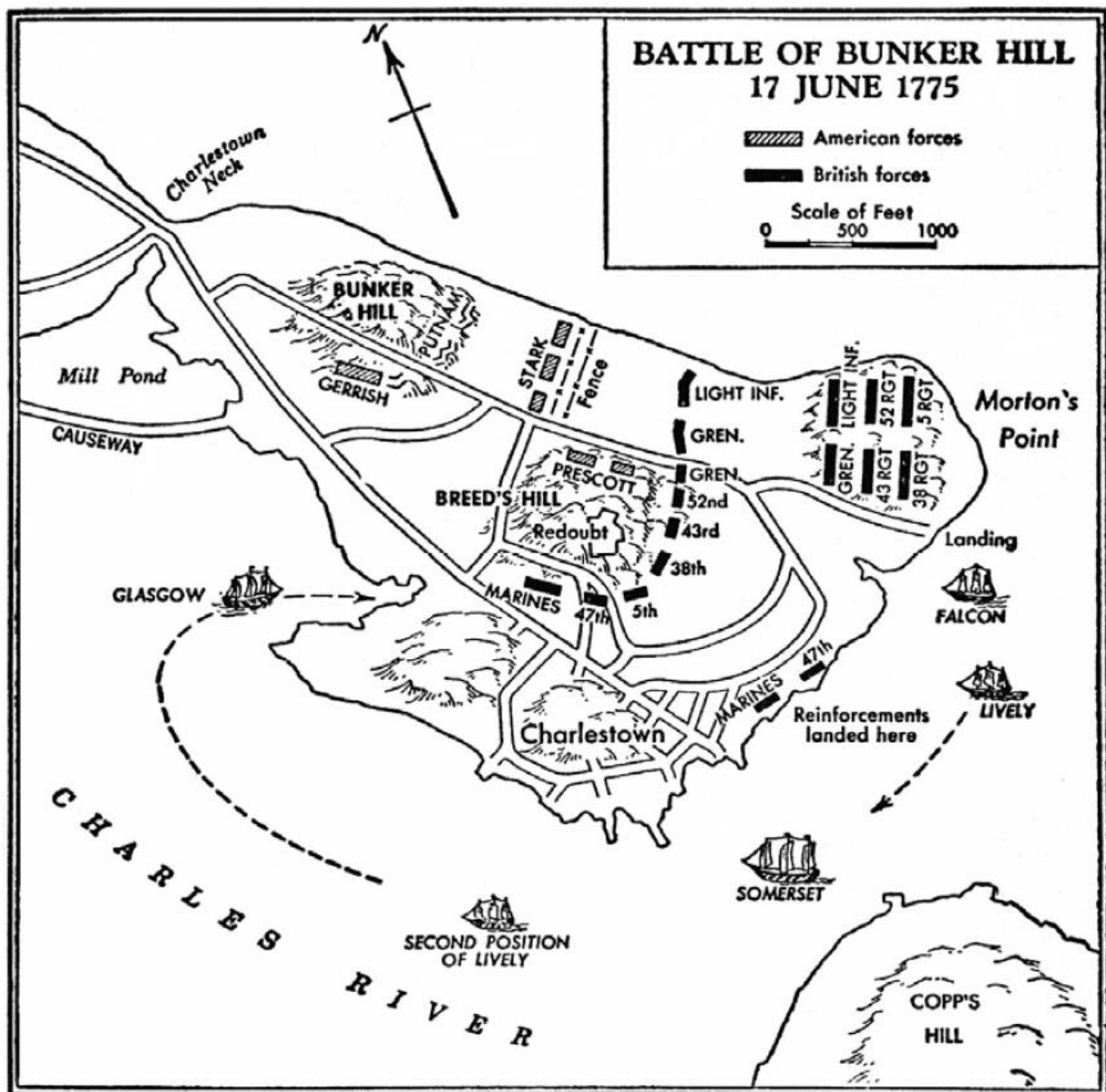
³⁷ Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 22. – 24.

³⁸ Isto, str. 26. – 27., 30.

Slaven Bertoša, *Svjetska povijest modernoga doba: (XVI. - XIX. stoljeće): s posebnim osvrtom na Apeninski poluotok*, str. 145

³⁹ David McCullough, *1776* (New York: Simon & Schuster, Inc., 2005.) E – book MOBI, calibre, para. 2.161 – 2.167, 2.175 – 2.182.

⁴⁰ Isto, para. 2.335.

Slika 3: Bitka kod Bunker Hilla. Izvor: Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 37.

Pod vodstvom William Howe, Britanci su tri puta napali pozicije na i oko Breed Hilla. Tek su treći put ostvarili pobjedu kada su američke pozicije napali s bajunetama, a nakon sva tri napada imali su velike gubitke. Amerikanci su imali oko 400 ranjenih i poginulih, dok su Britanci imali preko 1000. Gage, međutim, nije napao Dorcheser južno od Bostona vjerujući kako ne predstavlja prijetnju zbog nedostatka topova kod neprijateljske strane.⁴¹ Dana 10. listopada 1775. Gage je smijenjen te je zapovjedništvo predano Williamu Howeu.

⁴¹ Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 39.

Nakon Bitke kod Bunker Hilla, gdje su kontinentalci izgubili i povukli se, opsada je nastavljena, uglavnom bez nekih pomaka, sve dok nije dovezeno teško topništvo iz tvrđave Ticonderoga. Benedict Arnold i Ethan Allen zauzeli su tvrđavu Ticonderogu 10. svibnja 1755. te je Henry Knox na zapovijed Washingtona dovukao topove iz tvrđava, koji su onda postavljeni na Dorchester 4. ožujka 1776. Nakon što su Britanci uvidjeli da se nalaze u nepobjedivoj situaciji, povukli su se u Novu Škotsku u Kanadu s 10.000 vojnika i 1.100 lojalista te su prepustili Boston patriotima u ožujku 1776.⁴²

4.1 Vojni pohod na Quebec

Kontinentalni kongres pozivao je Kanadu da se pridruži 13 kolonija u ratu protiv Britanaca, međutim, njihovi pozivi bili su ignorirani zbog ranijih antikatoličkih stavova kolonija. George Washington odlučio je poslati kontinentalnu vojsku u vojni pohod protiv Britanaca u Kanadu 1775., kako bi se smanjila opasnost sa sjevera. Prvu skupinu predvodio je Philip Schuyler, koji je imao zadatak zauzeti Montreal koji se nalazio južno od Quebeca, dok je drugu skupinu predvodio Benedict Arnold, koji je trebao zauzeti Quebec. Washington je poslao dvije skupine jer je znao da Britanci ne mogu braniti oba grada.⁴³ Na svojem putu do Montreala, Philip Schuyler prepustio je zapovjedništvo Richardu Montgomeryju. Carleton, britanski zapovjednik, organizirao je obranu Montreala i obližnjih tvrđava St. John i Chambly, pozicioniranih istočno od Montreala. Montgomery je izvršio opsadu nad tvrđavom St. John, koja je pala u studenom 1775., a također je ranije osvojena i tvrđava Chambly. Montreal je također osvojen te je Carleton pobjegao u Quebec. Montgomery je ostavio dio vojske u Montrealu te je zajedno s Arnoldom započeo opsadu Quebeca. U napadu na grad 30. prosinca 1775. Montgomery je poginuo, Arnold je bio ranjen u nogu, a Kontinentalna vojska pretrpjela je velike gubitke. Opsada je nastavljena sve do 1776., kada je britanska mornarica pristala u luku u Quebecu s vojskom, nakon čega je opsada prekinuta te su patrioti napustili i Montreal. To je bio prvi veliki poraz za Amerikance.⁴⁴

⁴² O'Shaughnessy, *The Men Who Lost America. British leadership, the American Revolution and the Fate of the Empire*, str. 86.; Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 41.

⁴³ Isto, str. 49.

⁴⁴ Isto, str. 52.; Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 14.75 – 14.80.

4.2 Deklaracija neovisnosti

Veliki zagovornik američke neovisnosti Thomas Paine napisao je 1776. pamflet zvan *Common sense*, u prijevodu *zdrav razum*. U pamfletu, Paine se usredotočava na monarhijski sustav te ga kritizira kao neprirodni oblik vladavine. Paine kritizira britanski ustav koji dijeli vladavinu na kralja, aristokraciju i parlament. On smatra da kralj ne bi trebao imati ovlasti ako po ustavu parlament nadzire odluke kralja jer mu se onda ne može vjerovati, kao i što kralj ne bi trebao nadzirati parlament odbijajući ili prihvaćajući predložene zakone, jer se time stvara autokracija. Također, Paine piše kako je jedina funkcija kralja zapravo postavljanje kraljevih namjesnika na određene pozicije u državi ili kolonijama te da monarhijska vladavina prema nasljeđivanju isključuju jednakost svih ljudi. Svoje primjedbe u pamfletu vrlo često opravdava koristeći citate iz Biblije. Također, direktno promovira odvajanje od centralne britanske vlasti: „Izazivam najveće zagovornike pomirenja da pokažu prednost koju ovaj kontinent može žeti zbog svoje povezanosti s Velikom Britanijom. Naš kukuruz će imati cijenu na bilo kojem tržištu Europe i uvozu robu ćemo platiti i uvesti odakle god želimo“.⁴⁵ Pamflet na kraju promovira republikanizam kao prirodni poredak i kao najbolji način vladavine u kojem narod odabire svoje predstavnike, koji tada odabiru vladajuće te da se tako podržava volja naroda.⁴⁶

Ubrzo nakon Paineovog pamfleta, izrađena je američka Deklaracija neovisnosti i objavljena je 4. srpnja 1776. Izradio ju je Thomas Jefferson uz pomoć Benjamina Franklina i Samuela Adamsa. Deklaracija je potvrdila stavove iznesene u pamfletu *Common sense* te proglašava određena prava građana kao neotuđiva. Deklaracija na početku spominje kako postaje neophodno prekidanje političkih veza, kako bi se zauzela pozicija jednakosti po prirodnom, Božjem zakonu. Čovjek prema Stvoritelju ima neotuđiva prava života, slobode i traženja sreće. Nakon toga, u deklaraciji se navode svi razlozi odbacivanja britanske kraljevske vlasti nad kolonijama. Na dnu deklaracije se proglašava neovisnost Sjedinjenih Američkih Država, preuzimaju se sva prava koja neovisna država ima te se nalazi 56 potpisa iz 13 kolonija.⁴⁷

⁴⁵ Common sense, https://www.learner.org/workshops/primarysources/revolution/docs/Common_Sense.pdf, str. 13. (preuzeto 1. lipnja 2019.).

⁴⁶ Isto, str 1. – 35.

⁴⁷ <http://www.ushistory.org/declaration/document/> (datum pristupa: 2. lipnja 2019.).

IN CONGRESS, JULY 4, 1776.

The unanimous Declaration of the thirteen united States of America.

When in the course of human events, it becomes necessary for one people to dissolve the political bands which have connected them with another, and to assume among the powers of the earth, the separate and equal station to which the Laws of Nature and of Nature's God entitle them, a decent respect to the opinions of mankind requires that they should declare the causes which impel them to the separation. — We hold these truths to be self-evident, that all men are created equal, that they are endowed by their Creator with certain unalienable Rights, that among these are Life, Liberty and the pursuit of Happiness. — That to secure these rights, Governments are instituted among Men, deriving their just powers from the consent of the governed. — That whenever any Form of Government becomes destructive of these ends, it is the Right of the People to alter or to abolish it, and to institute new Government, laying its foundation on such Principles and organizing its Powers in such Form, as to them shall seem most likely to effect their Safety and Happiness. Prudence, indeed, will dictate that Governments long established should not be changed for light and transient causes; and accordingly all experience hath shewn, that mankind are more disposed to suffer, while evils are sufferable, than to right themselves by abolishing the forms to which they are accustomed. — But when a long train of abuses and usurpations, pursuing invariably the same Object evinces a design to reduce them under absolute Tyranny, it is their right, it is their duty, to throw off such Government, and to provide new Guards for their future security. — Such has been the patient Sufferance of these Colonies; and such is now the necessity which constrains them to alter their former Systems of Government. The history of the present King of Great Britain is a history of repeated injuries and usurpations, all having in direct object the establishment of an absolute Tyranny over these States. To prove this, let Facts be submitted to a candid world. — He has refused his Assent to Laws, the most wholesome and necessary for the public good. — He has forbidden his Governors to pass Laws of immediate and pressing importance, unless suspended in their operation till his Assent should be obtained; and when so suspended, he has utterly neglected to attend to them. — He has refused to pass other Laws for the accommodation of large districts of People, unless those People would relinquish the right of Representation in the Legislature, a right inestimable to them and pernicious to tyrants only. — He has called together legislative Bodies at places unusual, uncomfortable, and distant from the depository of their Public Records, in order to obstruct their communication with their Representatives. — He has dissolved Representative Houses repeatedly, for opposing with manly firmness his invasions on the rights of the People. — He has refused for a long time, after such Dissolutions, to cause others to be elected; whereby the Legislative Powers, incapable of Annihilation, have returned to the People at large for their exercise; the State remaining in the mean time exposed to all the dangers of Invasion from without, and convulsions within. — He has endeavoured to prevent the Population of these States; for that purpose obstructing the Law for Naturalization of Strangers; refusing to pass others to encourage their migrations hither, and raising the conditions of new Appropriations of Lands. — He has obstructed the Administration of Justice, by refusing his Assent to Laws for establishing Judiciary Powers. — He has made Judges dependent on his Will alone for the tenure of their Offices, and the amount and payment of their salaries. — He has erected a multitude of New Offices, and sent hither swarms of Officers to harass our People, and eat out their substance. — He has kept among us, in Times of Peace, standing Armies without the Consent of our Legislature. — He has affected to render the Military independent of and superior to the civil Power. — He has combined with others to subject us to a Jurisdiction foreign to our Constitution, and unacknowledged by our Laws; giving his Assent to their Acts of pretended Legislation: — For quartering large Bodies of armed Troops among us; — For exercising them, by a mock Trial, upon standing for any Manner which they should commit on the Inhabitants of these States; — For cutting off our Trade with all parts of the world; — For imposing Taxes on us without our Consent; — For depriving us in many Cases, of the benefits of Trial by Jury; — For transporting us beyond Seas to be tried for pretended Offences; — For abolishing the free System of English Laws in a neighbouring Province, establishing therein an Arbitrary government, and enlarging its Boundaries so as to render it at once an example and fit instrument for introducing the same absolute Tyranny into these Colonies; — For taking away our Charters, abolishing our most valuable Laws, and altering fundamentally the Forms of our Governments; — For suspending our own Legislatures, and declaring themselves invested with power to legislate for us in all cases whatsoever. — He has abdicated Government here, by declaring us out of his Protection and waging War against us. — He has plundered our Seas, ravaged our Coasts, burnt our Towns, and destroyed the lives of our People. — He is at this time transporting large Armies of foreign Mercenaries to compleat the works of death, desolation and tyranny, already begun, with circumstances of Cruelty & perfidy scarcely paralleled in the most barbarous ages, and totally unworthy the Head of a civilized Nation. — He has constrained our fellow Citizens taken Captive on the high Seas, to bear Arms against their Country, to become the executioners of their friends and Brethren, or to fall themselves by their Hands. — He has excited domestic Contentions amongst us, and has endeavoured to bring on the Inhabitants of one Part, the merciless Swords of another, whose known subjugation, is an undoubted Mark of total Destruction of all age, sex and condition. — In every Stage of these Oppressions We have Petitioned for Redress in the most humble Terms: Our repeated Petitions have been answered only by repeated Injury. A Prince, whose Character is thus marked by every act which may define a Tyrant, is unfit to be the ruler of a free People. — Not have We been wanting in attentions to our British Brethren. We have warned them from time to time of attempts by their Legislature to extend an unwarrantable Jurisdiction over us. We have reminded them of the circumstances of our Emigration and Settlement here. We have appealed to their native Justice and Magnanimity, and we have conjured them by the ties of our common Kindred to disavow those usurpations, which would invidiously interrupt our connections and correspondence. They too have been deaf to the voice of Justice and of Consanguinity. We must, therefore, acquiesce in the necessity, which denounces our Separation, and hold them, as we hold the rest of mankind, Enemies in War, in Peace Friends.

We, therefore, the Representatives of the united States of America, in General Congress, Assembled, appealing to the Supreme Judge of the world for the rectitude of our Intentions, do, in the Name, and by Authority of the good People of these Colonies, solemnly publish and declare, That these United Colonies are, and of right ought to be Free and Independent States; that they are absolved from all Allegiance to the British Crown, and that all political Connection between them and the State of Great Britain, is, and ought to be totally dissolved; and that as Free and Independent States, they have full Power to levy War, conclude Peace, contract Alliances, establish Commerce, and to do all other Acts and Things which Independent States may of right do. — And for the support of this Declaration, with a firm reliance on the protection of Divine Providence, we mutually pledge to each other our Lives, our Fortunes and our sacred Honor.

John Hancock
John Adams
Samuel Adams
John Jay
George Washington
Thomas Jefferson
Benjamin Franklin
Richard Henry Lee
Thomas Mifflin
Robert Livingston
George Clinton
William Floyd
Francis Pickens
John B. Coker
John Hancock
John Adams
Samuel Adams
John Jay
George Washington
Thomas Jefferson
Benjamin Franklin
Richard Henry Lee
Thomas Mifflin
Robert Livingston
George Clinton
William Floyd
Francis Pickens
John B. Coker

Slika 4: Kopija Deklaracije neovisnosti koja je napravljena na temelju gravirane bakrene ploče iz 1823. National Archives, <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration> (preuzeto 2. lipnja 2019.)

4.3 Promjene u američkom društvu

Svim patriotima cilj je bio očuvanje prava koja su zajamčena engleskom narodu. Međutim, do 1776. jedan manji dio patriota vjerovao je da se taj cilj može postići odvajanjem od matične zemlje, dok je većina i dalje tražila pomirenje i suradnju s Britanijom. Kada su patrioti saznali da Britanija unajmljuje njemačke plaćenike kako bi se borili u kolonijama, većina ih je promijenila mišljenje, smatrajući kako je dogovor s Britanijom nemoguć jer kralj i vlada vode opći rat protiv kolonija.⁴⁸

Američke kolonije imale su decentralizirane lokalne institucije koje nisu bile direktno povezane s centralnom vlašću Britanije zbog geografske udaljenosti. Kako Gordon S. Wood piše: „U ovom slučaju je kolonijalno društvo ličilo više na neorganiziranu skupinu lokalnih privilegija i sloboda, koje je (također) bilo u sukobu s francuskom monarhijom u 18. stoljeću, nego (što je ličilo) na relativno složnu i integriranu vezu između krune i lokalnih vlasti koja je funkcionirala u Velikoj Britaniji“.⁴⁹ Stoga, iako je stanovništvo priznavalo britanski autoritet, pokazivali su veći otpor prema odlukama britanskog parlamenta i vlade. Amerikanci su bili religiozno vrlo miješani te kralj nije mogao uspostaviti autoritet kroz anglikansku crkvu kao u Engleskoj. Kolonije nisu imale veliku aristokraciju kao u Engleskoj te je postojao nesrazmjern bogatstva između bogatih u kolonijama i bogatih u Britaniji. Imućni u Britaniji imali su puno veću vrijednost u imovini nego viša klasa u kolonijama.⁵⁰ U Americi je većina seljaka imala zemlju u vlastitom posjedu, za razliku od seljaka u Engleskoj koji su plaćali rentu i gdje 60% stanovništva nije posjedovalo nekretninu.⁵¹

Iako su Amerikanci u usporedbi sa stanovništvom iz Engleske ili drugih monarhija imali značajno veću ekonomsku slobodu, pamflet Thomasa Painea imao je jako veliki utjecaj na usmjeravanje većine stanovništva prema potražnji za državnom slobodom, odnosno potpunim odvajanjem od britanske vlasti. Potpora stanovništva bila je ključna kako bi se i vojni ciljevi Kontinentalnog kongresa mogli ostvariti.

4.4 Nastavak rata

⁴⁸ Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 76.

⁴⁹ S. Wood, *The Radicalism of the American Revolution*, E – book EPUB, calibre, para. 19.6.

⁵⁰ Isto, para.19.5 – 19.11.

⁵¹ Isto, para 19.29 – 19.32.

Dana 2. srpnja 1776. William Howe je iz Halifaxa došao na Staten Island kod New Yorka, a deset dana kasnije došao je i njegov brat, admiral Richard Howe iz Engleske s pojačanjem i s njemačkim plaćenicima Hessenima. Britanija je tada imala 32.000 vojnika u kolonijama prema 19.000 pod zapovjedništvom Washingtona.⁵²

Tijekom napada na New York 22. kolovoza 1766. Howe je iskrcao vojsku na susjedni Long Island pored grada Utrechta. Britanci su napali obrambene pozicije Kontinentalne vojske na Brooklyne Heightsu koji je dijelio grad New York od Long Islanda. Dok je jedan dio vojske vršio frontalni napad na američke obrambene pozicije, britanski zapovjednik Henry Clinton sa svojim je trupama napao bok američke vojske. Napad je rezultirao povlačenjem američke vojske u Manhattan. Howe je nakon toga napao Kip Bay (zaljev Kip) i iskrcao trupe na Manhattan. Washington je u povlačenju zauzeo obrambene pozicije na Harlem Heightsu na sjeveru Manhattana. Howe je tada poslao svoje trupe iznad sjevera Manhattana kako bi okružio Washingtona, što je rezultiralo povlačenjem američke vojske.⁵³

Dana 16. studenog 1776. Hesseni su napali tvrđavu Washington na sjeveru i zarobili 2.837 američkih vojnika. Britanski zapovjednik Cornwallis zauzeo je tvrđavu Lee na obali nasuprot tvrđave Washington, kako bi presreo Washingtona u njegovom povlačenju na zapad, međutim, nije ga uspio presjeći. Zbog sporih izvođenja operacija napada i zbog veće zainteresiranosti za ljubavnicom i hedonizmom nego brzim okončanjem rata, Howe je propustio nekoliko prilika da zarobi Washingtona na Manhattanu, skupa s cjelokupnom američkom vojskom. Također, Howe je pokušao više puta bezuspješno dogovoriti mir između Amerikanaca i Britanije, ne shvaćajući da je sukob prešao na puno višu razinu nego samo na nezadovoljstvo zbog poreza.⁵⁴

Washingtonova vojska bila je u rasulu i prije napada na Kip Bay: „Tri četvrtine vojske je pobjeglo, a ostali su bili zauzeti pljačkanjem okolnih kuća i trgovina“.⁵⁵ Tijekom napada američka vojska je pobjegla ostavljajući čak i oružje za sobom: „Časnici su ih proklinjali kao kukavice, dok su vojnici proklinjali časnike kao budale. U svojoj ljutnji, Washington je štapom tukao svoje ljude dok su bježali“.⁵⁶

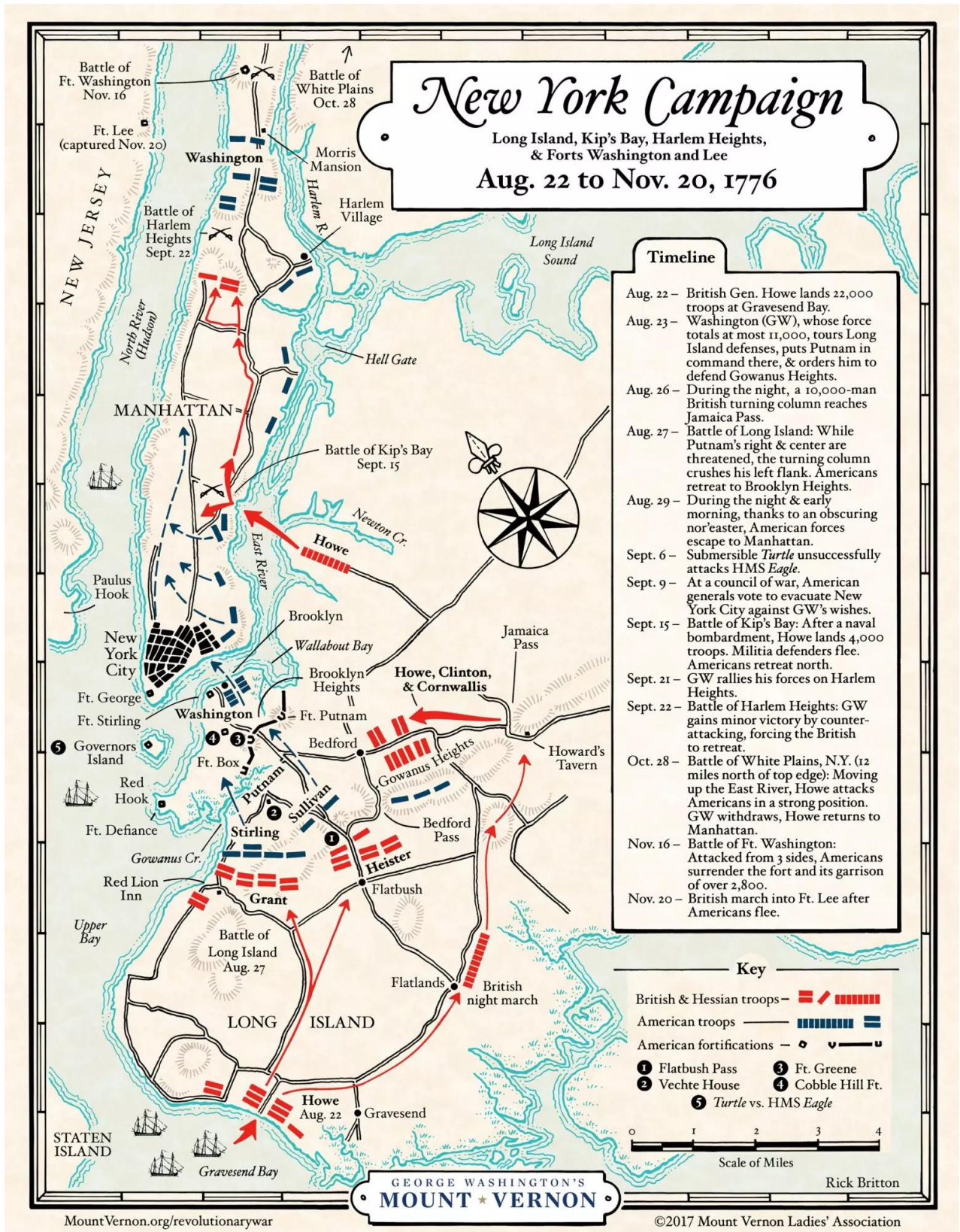
⁵² Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 14.110 – 14.117.

⁵³ O’Shaughnessy, *The Men Who Lost America. British leadership, the American Revolution and the Fate of the Empire*, str. 93., 95.

⁵⁴ Isto, str. 96. – 97., 99.

⁵⁵ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 14.118.

⁵⁶ Isto, para. 14.119.

Slika 5: Bitke za New York. Izvor: George Washington's Mount Vernon,

<https://www.mountvernon.org/library/digitalhistory/digital-encyclopedia/article/new-york-campaign/> (preuzeto 3. lipnja 2019.)

Dana 12. prosinca Britanci su uhvatili zapovjednika američke vojske Charlesa Leeja kada je otišao kod ljubavnice. Washington se u to vrijeme povukao na jug prema Philladelphiji. Hesseni su se utaborili u grad Trentonu koji se nalazio nasuprot Philladelphije te su predstavljali Amerikancima priliku za napad. Washington je tada prešao rijeku Delaware koja je odvajala Philladelphiju i Trenton te je okružio Hessene i zarobio 948 neprijateljskih vojnika. Cornwallis je došao u Trenton, međutim, Washington je zaobišao glavne britanske snage te je krenuo na sjever, gdje je uspješno napao britanske vojnike smještene kod Princetona. Ove dvije pobjede podignule su moral patriotima.⁵⁷

Howe je smislio ukupno tri plana kako bi porazio kontinentalnu vojsku. Prema njegovom zadnjem planu, jedan dio vojske ostao bi u New Yorku i Rhode Islandu, dok bi on s glavninom vojske došao do Philadelphije i onda krenuo prema sjeveru. Ambiciozni britanski dramaturg i zapovjednik Burgoyne također je smislio plan koji je odobren od parlamenta i tajnika za kolonije George Germaina, u kojem bi s manjom vojskom došao do grada Albanyja koji se nalazi istočno od Bostona te tako izolirao sjeverne kolonije. Ovaj plan se kasnije pokazao vrlo loš jer Howe nije mogao dati pomoć Burgoyneu kada je zapao u nevolje zbog udaljenosti te je imao premalo vojnika za ostvarivanje svojeg cilja. Također, nije usmjerio sve raspoložive snage na ostvarivanje zajedničkog cilja, nego je razdvojio vojsku.⁵⁸

Howe je započeo ratne operacije 23. srpnja 1777. te je krenuo na Philadelphiu s 13.000 vojnika morskim putem, dok je Burgoyne krenuo s juga Kanade prema gradu Albanyju, gdje se trebao sastati s Howeom. Howe je 11. rujna sudjelovao u prvoj bitci kod Brandywine u kojoj je pobijedio koristeći taktiku napada na bok, kao i kod bitke za New York. Howe je nakon još nekoliko bitaka napokon ušao u Philadelphiu 26. rujna. Washington je probao iskoristiti laku priliku i napao je brođčano slabije Britance u Germantownu pored Philadelphije, ali bezuspješno kada je došao Cornwallis s pojačanjem.⁵⁹

Burgoyne je u svoj pohod krenuo s ukupno 9.500 vojnika. Dana 1. srpnja 1777. Burgoyne započinje opsadu tvrđave Ticonderoga. Postavljanjem topništva na okolno brdo Defiance, Amerikanci gube nadu u obranu i povlače se 5. srpnja iz tvrđave.⁶⁰ Tijekom povlačenja Amerikanci su rušili drveća i postavljali balvane na ceste kako bi usporili napredak svojih neprijatelja. Kada je došao do Hudsona, Burgoyne je poslao Hessene kako bi skupili konje i stočnu hranu, ali patrioti su ih okružili i zarobili. Burgoyne je očekivao pomoć

⁵⁷ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 14.123 – 14.149.

⁵⁸ Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 116. – 117.

⁵⁹ O'Shaughnessy, *The Men Who Lost America. British leadership, the American Revolution and the Fate of the Empire*, str. 107., 109. – 110.

⁶⁰ Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, 131. – 134.

od Henryja Clintona iz New Yorka, međutim, nije uspio doći do Burgoynea zbog premale vojske. Burgoyne je nakon toga planirao napad na pozicije zapovjednika Horatio Gatesa kod sela Saratoge. Nakon dvije izgubljene bitke, Burgoyne se predao patriotima. U dogovoru, njegovi vojnici su držani kao zatvorenici, dok je Burgoyne pušten.⁶¹

4.5 Saveznici

Američki diplomati, među kojima je bio i Benjamin Franklin, uspjeli su u Parizu dogovoriti savezništvo s Francuskom 1778. Američka neovisnost bi po dogovoru bila priznata od Francuske, dok je Francuska ulaskom u rat s Britanijom očekivala osvajanje neprijateljskih kolonija. Predloženo je također zajedničko savezništvo sa Španjolskom, no Španjolci su odbili tu ponudu i nisu htjeli biti saveznici patriota zbog nepovjerenja, čak i kada su 1779. ušli u rat s Britanijom i postali saveznici Francuza. U međuvremenu, Velika Britanija zbog svoje velike moći nije imala saveznike u Europi s kojim bi se mogli zajedno suprotstaviti američko – francuskom savezništvu. Zbog novog američko – francuskog savezništva, britanski premijer North je patriotima ponudio ukidanje svih postojećih poreza i nametanje poreza od strane parlamenta, osim carina, u zamjenu za vraćanje kolonija pod britansku vlast. Patrioti su u cijelosti odbacili ovaj pokušaj pomirenja.⁶²

4.6 Poraz Britanije

William Howe je nakon poraza Burgoynea podnio ostavku i vratio se u Englesku. Britanska vlada odlučila je da će povući vojsku iz Philadelphije zbog toga što mora dio vojnih resursa usmjeriti prema Francuskoj. Ova situacija je imala negativan odraz na moral vojske: u listopadu, general bojnika James Grant je pisao kako je „skoro potpuno umoran od ovog prokletog posla“ i da je izgubio svaku nadu u pobjedu u ratu „u trenutku kada je naređeno da se napusti Philadelphia“.⁶³ Henry Clinton je zamijenio Howea te je postao vrhovni zapovjednik u kolonijama. On je smatrao da mu za osvajanje Amerike od patriota treba 30.000 vojnika, ali umjesto slanja potpore vlada mu je naredila da dio svoje vojske pošalje na

⁶¹ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 15.22 – 15.28.

⁶² Isto, para. 15.45 – 15.56.

⁶³ O’Shaughnessy, *The Men Who Lost America. British leadership, the American Revolution and the Fate of the Empire*, str. 210.

Karipska otočja i sjeverno u Kanadu radi obrane od Francuza, nakon čega mu je ostalo 13.661 vojnika pod njegovim zapovjedništvom. Uvidjevši situaciju, Clinton je poslao zahtjev za ostavkom, koja je odbijena s isprikom vlade. On je, međutim, imao tešku osobnost, nije bio popularan među vojskom, nije mogao podnijeti kritiku, krivio je druge za vlastite neuspjehe i bio je često anksiozan.⁶⁴

U to vrijeme, George Washington se nalazio s vojskom u Valley Forgeu. Uz oštru zimu, vojska nije bila adekvatno opskrbljena niti plaćena. Washington je odlučio napasti Clintonovu vojsku tijekom njegovog povlačenja u New York. U bitci kod Monmoutha nitko nije pobijedio, a Clinton se povukao u New York ostavljajući za sobom ranjene. Tijekom bitke, zapovjednik Charles Lee oglušio se na zapovijedi Washingtona te je zbog toga suspendiran na godinu dana, nakon čega je Lee dao ostavku.⁶⁵

Zbog rata s Francuskom Britanija je morala ostaviti dio mornarice da brani matičnu zemlju te je stoga dopustila Francuzima nesmetanu plovidbu od Francuske do Amerike. Nakon što se Španjolska uključila 1779 u rat, britanska mornarica bila je pod dodatnim pritiskom. Američka mornarica, iako slaba u odnosu na britansku, uspjela je 1777. zauzeti 464 neprijateljska broda.⁶⁶

Stanje u Washingtonovoj vojsci se pogoršavalo, a 1781. izbile su pobune koje su smirene uz razna obećanja i nagovaranja. Clinton se nakon povlačenja u New York počeo ekstenzivno služiti taktikom podmićivanja patriota. God. 1799. zapovjednik kontinentalne vojske Benedict Arnold je s Clintonom dogovorio predaju West Pointa, ali je njegov plan otkriven i Arnold je pobjegao u New York. Britanci su također koristili svoje saveznike Indijance koji su napadali patriote na sjeveru. Washington je stoga 1779. poslao Johna Sullivana na sjeverozapadnu granicu Nove Engleske, gdje je s 5.000 vojnika porazio Indijance skupa s Britancima i spalio mnoga sela Irokeza.⁶⁷

Clinton je, međutim, znao da je Washingtonov glavni cilj bio New York. Stoga je u lipnju 1779. zauzeo tvrđavu Stony Point i Verplanck Point te je prekinuo opskrbu patriota preko rijeke Hudson.⁶⁸ Također je novačio lojaliste pa je čak i crncima koji napuste Kontinentalnu vojsku obećao slobodu. U međuvremenu, Washington je zauzeo tvrđavu Stony Point i Clinton je otkazao svoj daljnji pohod na New London (Novi London). Dana 12. rujna 1779. francuski admiral d'Estaing je s 1.500 patriota napao Savannah, ali bezuspješno. Nakon

⁶⁴ Isto, str. 213. – 214.

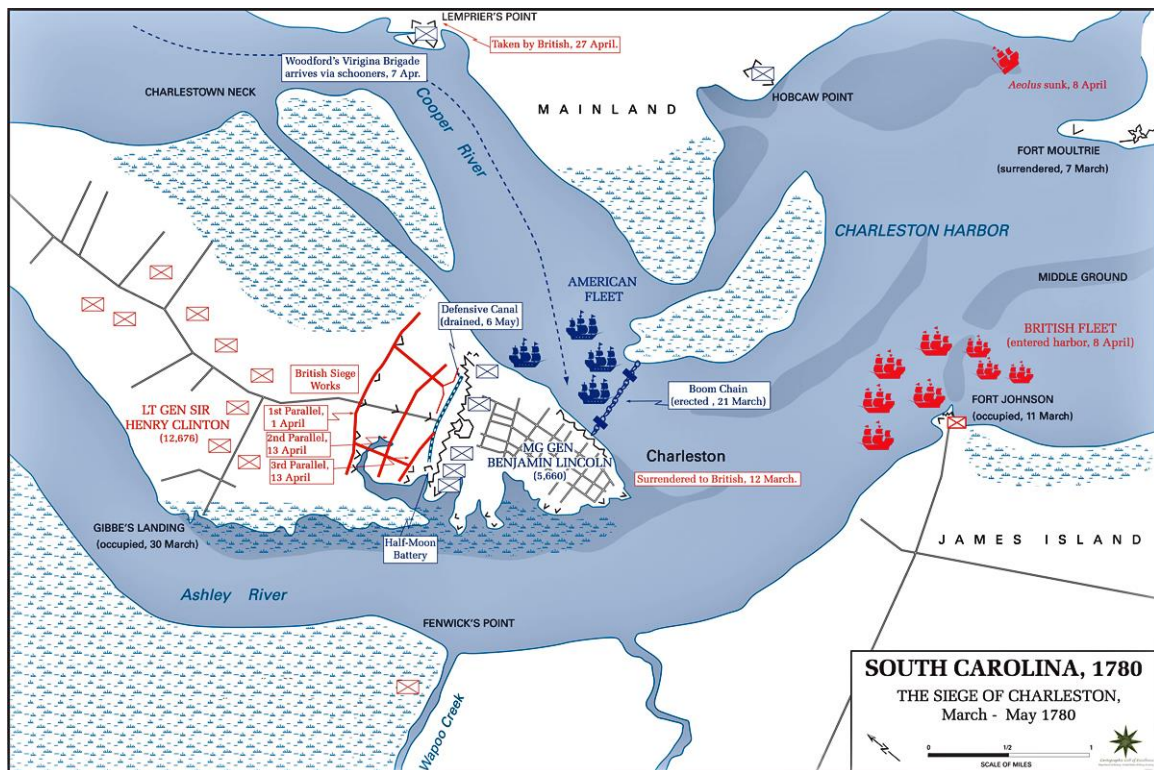
⁶⁵ Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 197., 202. – 203.

⁶⁶ Isto, str. 205.

⁶⁷ Isto, str. 208. – 209., 211.

⁶⁸ O'Shaughnessy, *The Men Who Lost America. British leadership, the American Revolution and the Fate of the Empire*, str. 227.

te bitke Clinton je započeo svoj pohod na Južnu Karolinu. U prosincu Clinton se zaputio prema Charlestonu i tamo je stigao 12. siječnja. Braneci se od napada s kopna i s mora, Charleston je kapitulirao. Clinton je nakon toga prepustio Charleston Cornwallisu te se zaputio za New York s većinom vojske kako bi napao Washingtona u Morristownu.⁶⁹

Slika 6: Opsada Charlestona 1780. Izvor: Emerson Kent,

http://www.emersonkent.com/map_archive/siege_charleston_1780.htm (preuzeto 3. lipnja 2019.)

Zapovjednik Hessena, Wilhelm von Knyphausen, koji je ostao u New Yorku, napao je Springfield i Connecticut Farms na nagovor britanskih časnika i pokvario je plan Clintona, opravdavajući se Clintonovom neaktivnosti u ratu. U svojem novom cilju Henry Clinton je planirao zauzeti Newport koji se nalazi sjeverno od New Yorka, ali plan nije realizirao te su Francuzi to mjesto pretvorili u svoju glavnu bazu u Americi.⁷⁰

Dana 25. srpnja Horatio Gates krenuo je u pohod na Camden u Južnoj Karolini, a 16. kolovoza susreo se s Cornwallisovom vojskom. Gates je izgubio bitku u kojoj je doživio teški poraz. Cornwallis je uvidio priliku za osvajanjem Sjeverne Karoline i došao je do Charlotta, međutim, pojačanje koje je trebalo stići Cornwallisu je uništeno te se Cornwallis morao povući nazad u Camden. Clinton je u siječnju 1781. poslao 2.500 vojnika Cornwallisu, nakon

⁶⁹ Isto, str. 228., 230., 232.

⁷⁰ Isto, str. 233.

čega je ponovno krenuo na Sjevernu Karolinu. Washington je Gatesa zamijenio za Nathanaelom Greeneom. On je podijelio vojsku na dva dijela te je provodio napade bokova neprijatelja.⁷¹

Greene je namamio dio Cornwallisove vojske povlačenjem prema sjeveru te ju je porazio. Greene je nakon toga napao Cornwallisa, ali bezuspješno. Iako je Cornwallis pobijedio, nije mogao ostati u Sjevernoj Karolini zbog oslabljene vojske te je otišao u Wilmington. Na svojem putu iz Wilmingтона u Virginiu, ostavio je 8.000 vojnika u Južnoj Karolini i Georgiji pod zapovjedništvom Lorda Rawdona. Greene je iskoristio ovu priliku da napadne Britance na jugu. U travnju 1781., „Light Horse Harry“ Lee (laki konj Harry Lee), koji je zapovijedao skupa s Greenom, osvojio je tvrđavu Watson pored Charlestona i Savannaha. Rawdon je tada krenuo za Greenom i porazio ga je u bitci kod Hobkirk's Hilla (brdo Hobkirk) te se vratio u Charleston i nije poduzeo daljnje vojne akcije. Green je tako inicirao još nekoliko bitaka u kojima nije ostvario pobjede, ali je prouzročio gubitke britanskim snagama, zbog čega se vojna aktivnost Britanaca na jugu svela na obranu Charlestona, Savannaha i St. Augustinea. Britanci su u međuvremenu izgubili kontrolu nad zapadnom Floridom, kada su Španjolci zauzeli Penascolu.⁷²

Admiral Thomas Graves zaplovio je prema zaljevu Chesapeake 5. rujna, tražeći francuskog admirala de Grassea. Tamo je naišao na puno veću neprijateljsku flotu, a nakon bitke britanska flota se povukla u New York i Cornwallis je zapeo u Yorktownu koji se nalazio na obali Chesapeakea. Dana 29. rujna Washington i francuski general Rochambeau su okružili Yorktown s kopna, dok je de Grasse okružio grad s mora. Washington se tijekom bitke pomalo približavao gradu te je topništvom intenzivno bombardirao Britance. Dana 19. listopada 1781. Clinton je krenuo iz New Yorka prema Yorktownu, ali prekasno jer se Cornwallis isti dan predao.⁷³

Zbog Cornwallisovog gubitka i ulaska Francuske i Španjolske u rat, Britanija nije više mogla poraziti patriote. God. 1782. Germain i North dali su ostavke, a na vlast je došla opozicija koja je tražila prestanak rata s Amerikancima. Tijekom pregovora u Parizu, patrioti su se tajno i direktno dogovarali s Britancima oko uvjeta pomirenja, bez znanja Francuske. Britanci su ponudili Amerikancima veliki teritorij „koji se rastezao južno do Floride, Zapadno do Mississippija i sjeverno do Great Lakesa (Velikih jezera)“.⁷⁴ Britanci su ovim potezom

⁷¹ Richard Alden, *The American Revolution: 1775 – 1783*, str. 233. – 234., 237.

⁷² Isto, str. 276.-278.

⁷³ Taylor, *American Revolution. A Continental History, 1750 – 1804*, E – book EPUB, calibre, para. 18.48 – 18.58.

⁷⁴ Isto, para. 18.88.

htjeli uništiti Francusko – Američki savez, te su smatrali da će Amerika ionako opet biti ovisna o uvozu gotovih proizvoda iz Britanije jer će Amerikanci razvijati poljoprivredu na novo danom području. Francuzi su u primirju dobili Senegal i još par otoka u karipskom moru, a Španjolskoj su dodijeljeni Florida i Minorca. George III. je bio izrazito nezadovoljan zbog sklapanja mira sa Amerikancima, ali kasnije je prihvatio Američku neovisnost.⁷⁵

5 ZAKLJUČAK

Američka revolucija bila je vrlo značajna zbog svojeg utjecaja na tadašnji svijet te je prethodila i donekle utjecala na Francusku revoluciju koja se dogodila 6 godina nakon sporazuma iz Pariza. Britanci su osnivanjem kolonija u sjevernoj Americi konkurirali drugim europskim silama u kolonizaciji i jačali su trgovinsku moć kontroliranjem uvoza i izvoza robe i proizvoda Navigacijskim zakonom. Nakon Sedmogodišnjeg rata Britanija je imala velike dugove i nedovoljne izvore prihoda te je odlučila prikupiti novac oporezivanjem stanovnika američkih kolonija. Nezadovoljstvo stanovnika raslo je postupno uz uvođenje poreza. Iako je stanovništvo kolonija negodovalo zbog poreza, Sinovi slobode imali su najveći utjecaj na organiziranje prosvjeda i pobuna protiv lokalnih prikupljača poreza. Članovi te organizacije uglavnom su bili političari, filozofi, pisci, bogati trgovci i ljudi s velikim utjecajem u društvu, kao što su John Hancock, Samuel Adams, Paul Revere, Benedict Arnold, Benjamin Edes i ostali. Osim organiziranja prosvjeda, koristili su se i tiskani mediji, kako bi se izazvalo daljnje otuđenje stanovnika prema Britaniji i Britanskom Kraljevstvu, a primjer toga je bostonski Službeni list ili famozni *Common Sense*, odnosno Zdrav razum. Pomoću toga se mijenjala svijest stanovništva i ideja američke nezavisnosti dobivala je potporu od žitelja kolonija, što je na kraju bilo ključno za deklariranje neovisnosti i osnivanje Kontinentalne vojske. Britansko postupanje prema stanovništvu tijekom rata također je stvaralo daljnje neprijateljstvo između kolonija i Britanije. Tijekom rata, George Washington je sa svojom vojskom u većini vremena bio u lošijoj poziciji nego britanska vojska. Tri različita vrhovna zapovjednika britanske vojske u Americi neuspješno su pokušavala poraziti Kontinentalnu vojsku. Gage, Howe i Clinton uglavnom su radili kritične greške tijekom vojnih operacija, što je rezultiralo postupnim gubitkom vojne snage i teritorija u Americi, a tijekom ulaska Francuza i Španjolaca u rat vojska se više nije mogla adekvatno opskrbiti. Iako Washington nije bio

⁷⁵ Isto, para. 18.60, 18.89.; Slaven Bertosa, *Svjetska povijest modernoga doba: (XVI. - XIX. stoljeće) : s posebnim osvrtom na Apeninski poluotok*, str. 146.

izvrstan zapovjednik i nije zadavao potpune poraze Britancima u većini vremena, uspio je održati Kontinentalnu vojsku i u vrlo teškim trenucima i tek je uspio poraziti Britance ulaskom Francuske i Španjolske u rat. Washington je 1789. postao prvi predsjednik SAD-a.

6 LITERATURA

1. Berg Reinersten, Thomas. *Theatre of the World*. New York: Hachette Book Group, 2018., E – book
2. Bertoša, Slaven. *Svjetska povijest modernoga doba: (XVI. - XIX. stoljeće) : s posebnim osvrtom na Apeninski poluotok*. Zagreb: Profil International, 2004.
3. Cincotta, Howard. *Američka povijest: kratki prikaz*. Vienna: USIA regional program office, 1998.
4. Haywood, John. *The Penguin Historical Atlas of the Vikings*. London: Penguin Group, 1995.
5. Hitching, Edward Brooke. *The Golden Atlas*. London: Simon & Schuster UK, 2018., E – book
6. Jackson O'Shaughnessy, Andrew. *The Men Who Lost America; British leadership, the American Revolution and the Fate of the Empire*. London: Yale University Press, 2013.
7. McCullough, David. *1776*. New York: Simon & Schuster, Inc., 2005., E – book
8. Middlekauff, Robert. *The Glorious Cause; The American Revolution, 1763–1789*. New York: Oxford University Press, Inc., 2005. E – book
9. Richard Alden, John. *The American Revolution; 1775 – 1783*. New York: Harper & Row, Publishers, 1954.
10. Taylor, Alan. *American Colonies*. New York: Penguin Books 2002., E – book
11. Taylor, Alan. *American Revolution; A Continental History, 1750 – 1804*. New York: W. W. Norton & Company, Inc., 2016. E – book
12. Grier Sellers, Charles i dr. *Povijest Sjedinjenih Američkih Država*. Zagreb: Barbat, 1996.
13. Wood, S. Gordon. *The Radicalism of the American Revolution*. New York: Random House, Inc. 1992., E – book

LITERATURA S INTERNETA

1. Prine Pauls, Elizabeth. *Native American; Indigenous people of Canada and United States*. Encyclopaedia Britannica, 1999., <https://www.britannica.com/topic/Native-American> (datum pristupa: 20. svibnja 2019.)
2. *Iroquois Confederacy; American Indian Confederation*. Encyclopaedia Britannica, 1998., <https://www.britannica.com/topic/Iroquois-Confederacy> (datum pristupa: 25. svibnja 2019.)
3. Denevan, William M. *The Native Population of the Americas in 1492*. The University of Wisconsin Press, 2012., <https://uwpress.wisc.edu/books/0289.htm> (datum pristupa: 20. svibnja 2019.)
4. The Library of Congress, <https://www.loc.gov/item/74693169/> (preuzeto 1. lipnja 2019.)
5. Ushistory.org, <http://www.ushistory.org/declaration/document/> (datum pristupa: 2. lipnja 2019.)
5. National Archives, <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration> (preuzeto 2. lipnja 2019.)
6. George Washington's Mount Vernon, <https://www.mountvernon.org/library/digitalhistory/digital-encyclopedia/article/new-york-campaign/> (preuzeto 3. lipnja 2019.)
7. Emerson Kent, http://www.emersonkent.com/map_archive/siege_charleston_1780.htm (preuzeto 7. lipnja 2019.)
8. Common sense, https://www.learner.org/workshops/primarysources/revolution/docs/Common_Sense.pdf (datum pristupa: 1. lipnja 2019.)

7 Sažetak

Prvi ljudi su naselili Ameriku 30.000 prije Krista, kada su prošli Beringov prolaz tijekom ledenog doba i oni su predci današnjih Indijanaca. Vikinzi predvođeni Erikom Crvenim bili su prvi Europljani koji su otkrili Ameriku krajem 10. stoljeća. God. 1492. Kolumbo plovi do centralne Amerike, a John Cabot 1498. otkriva sjever Amerike. Prve engleske kolonije osnivaju se u 17. stoljeću. Većina kolonija osniva se pod pokroviteljstvom britanskog kralja, dok jedan dio kolonija osnivaju vjerski disidenti. Engleska uvodi Navigacijski zakon koji ograničava trgovinu između kolonija i Engleske te postavlja uvjete izvoza i uvoza robe. Nakon Sedmogodišnjeg rata, Britanija prikuplja poreze uvođenjem raznih zakona. Snižavanjem poreza na uvozni čaj, britanska vlada je pogodovala Istočnoindijskoj kompaniji koja je imala previše uskladištenog čaja i pokušala je zaustaviti njegovo krijumčarenje. Ova mjera je prouzročila Bostonsku čajanku 1773., nakon čega su doneseni Nepodnošljivi zakoni. God. 1775. general Gage kreće u pohod na Concord kako bi zaplijenio zalihe patriota. Na putu do Concorda, dolazi do prvog sukoba kod Lexingtona. Britanci ne pronalaze značajne zalihe i tijekom vraćanja u Boston napada ih naoružano stanovništvo. Na putu do Bostona promijene put za Charleston. Kontinentalna vojska s Georgeom Washingtonom na čelu vrši opsadu Bostona koja traje do 1776. Tijekom opsade Gage pokušava izvući Boston iz opsadnog stanja napadajući Breed's Hill. Bitka kod Bunker Hilla završava Pirovom pobjedom Gagea. Dana 4. srpnja 1776. izdaje se Deklaracija neovisnosti. Howe zamjenjuje Gagea i povlači se iz Bostona u ožujku 1776. u Halifax. Nakon dolaska pojačanja iz Britanije, Howe kreće u prvi pohod u kojem osvaja New York u studenom 1777. Tijekom svojeg drugog pohoda na Philadelphiju, John Burgoyne biva poražen i Howe zamjenjuje Henry Clinton. Zbog ulaska Francuske u rat 1778. i Španjolske 1789., Clinton konsolidira većinu britanske vojske oko New Yorka, dok ostavlja Cornwallisa u Južnoj Karolini. Washington s francuskim admiralom de Grasseom opkoljuje Cornwallisa u Yorktownu 1781. i pobjeđuje. Britanski premijer daje ostavku i Britanija potpisuje mirovni sporazum u Parizu 3. rujna 1783.

Ključne riječi: Amerika, Britanija, George Washington, William Howe, Henry Clinton, Boston, Deklaracija neovisnosti

8 Summary

The first people settled in America 30,000 BC when they passed Bering Strait during the ice age and they are the ancestors of today's Indians. Vikings led by Erik the Red were the first Europeans who discovered America in the late 10th century. In 1492, Columbus sailed to central America and in 1498 John Cabot discovered North America. The first English colonies were founded in the 17th century. Most colonies are founded under the patronage of the British King, while some colonies are founded by religious dissidents. England introduces the Navigational Act that restricts trade between colonies and England, and sets the conditions for export and import of goods. After the Seven Years' war, Britain collects taxes by introducing various acts. By lowering the tax on imported tea, the British government favored the East Indian company that had too much tea stored and tried to stop tea smuggling. This measure caused the Boston Tea Party in 1773, after which the Intolerable Acts were adopted. In 1775, Gage went to Concord to seize Patriot supplies. On the road to Concord first conflict emerges in Lexington. The British didn't find significant supplies and they were ambushed by armed populace during their return to Boston. On their way to Boston, they change route to Charleston. The continental army with George Washington led the siege of Boston, which lasted until 1776. During the siege, Gage is trying to get Boston out of the siege by attacking Breed's Hill. The Battle at Bunker Hill ends with Gage's Phyrriic victory. On July 4, 1776, the Declaration of Independence was proclaimed. Howe replaces Gage and retreats from Boston in March 1776 into Halifax. After reinforcements came from Britain, Howe starts the New York campaign and captures the city in November 1777. During his second campaign, Howe ventures to Philadelphia, John Burgoyne is defeated and Howe is replaced by Henry Clinton. Due to the entry of France into the war of 1778 and Spain in 1789, Clinton consolidated most of the British army around New York while leaving Cornwallis in South Carolina. Washington with the French Admiral de Grasse surrounds Cornwall in Yorktown in 1781 and wins. The British Prime Minister resigns and Britain signs the Treaty of Paris on September 3, 1783.

Keywords: America, Britain, George Washington, William Howe, Henry Clinton, Boston, Declaration of Independence

Pregledao: Lovro Jurišić, dipl. ing. el.